

SÖKANDE

Svevind AB, 556552-0680, % Jens Christensen, Hättorps Gård, 590 34 Tjällmo
Ombud: Mikael Kyrk, Svevind AB, Umestans företagspark, Hus 3, 903 47 Umeå, och
advokaten Olof Hellström, Advokatbyrån Kaiding, Sagahuset, 903 27 Umeå

SAKEN

Tillstånd att anlägga en gruppstation för vindkraft på Gabrielsberget, Nordmalings
kommun

Kod (SFS 1998:899, bilagan): 40.1-4

Koordinater (RT 90 2,5 gon V): x = 7 051 900, y = 1 672 410

MILJÖDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Miljödomstolen avvisar Svevind AB:s ansökan.

YRKANDEN M M

Gabrielsberget ligger nordväst om väg E4 i södra delen av Nordmalings kommun, invid länsgränsen mot Västernorrlands län. Den övre delen är formad som en plåtå med en huvudsakligen nord-sydlig utbredning om ca 5 km och en öst-västlig om ca 2 km. Plåtån har en höjd av ca 210 m ö h. Bergets högsta punkt är enligt topografiska kartan 222 m ö h. Från denna punkt till de närmast belägna delarna av Bottenviken är avståndet ca 5 km. Terrängen på bergsområdet består av häll-, myr- och skogsmark. Den närmaste permanent bebodda bebyggelsen finns i Västerbottens län i byarna Ava, Aspeå och Lögdeå, på bergets östra sida, samt i Västernorrlands län i byarna Nyland och Östra Nyland på dess västra sida. Bergspartiet benämns ibland Aspfjället eller Aspeåfjället. I områdets östra del finns Aspeå fåbodar, som enligt kommunens bygg- och miljönämnd har en stor betydelse för friluftslivet och för rekreationen i området och sommartid regelbundet används för olika arrangemang, såsom gökotta, musikkvällar, gudstjänster m.m. Åtminstone vissa år hålls renar i vinterbete på bergsområdet. Detta hör till Vilhelmina norra samebys marker. Till följd av en upplåtelse av samebyn, i anslutning till konventionen den 9 februari 1972 mellan Sverige och Norge om renbetning, disponeras ett större område som inbegriper berget för vinterbete av en sameby i Norge som sommartid har marker i Norge på andra sidan riksgränsen från Vilhelmina norra sameby, nämligen Byrkije reinbeitesdistrikt.

Svevind AB yrkar att miljödomstolen med stöd av miljöbalken lämnar bolaget tillstånd att utföra och driva en gruppstation för vindkraft med 40 vindkraftsaggregat med en sammanlagd uteffekt av 80 megawatt, vart och ett med en maximal höjd om 150 m, allt på Gabrielsberget i Nordmalings kommun. Svevind begär ett verkställighetsförordnande och hemställer att den tid inom vilken ingångsättande av verksamheten ska ha skett bestäms till fem år från det att lagakraftgående tillstånd föreligger.

Länsstyrelsen i Västerbottens län medger tillstånd enligt ansökan, med undantag för placeringen av verk 30 och 31 samt passage över våtmark till verk 33 och 34.

Energimyndigheten och Boverket tillstyrker att tillstånd lämnas. Sjöfartsverket har inget att invända mot att tillstånd ges.

Ett flertal enskilda, bosatta i trakten av Gabrielsberget, motsätter sig bifall till ansökan.

Miljödomstolen har hållit huvudförhandling med syn den 22 – 24 augusti 2005 i Rundvik, Nordmalings kommun. Målet kunde av tidsskäl inte slutföras under sammanträdet, varför det sattes ut till fortsatt huvudförhandling den 15, 16 och 19 september 2005. Frågorna om hur samråd enligt miljöbalken genomförts blev dock utförligt behandlade vid sammanträdet den 22 – 24 augusti 2005, såväl vad gäller det tidiga samrådet enligt 6 kap. 4 § i balken som beträffande det utökade samrådet enligt 5 § samma kapitel. Detta beslut meddelas på grundval av vad som därvid framkom och vad som i övrigt finns i handlingarna rörande samrådet.

SÖKANDEN

I en upprättad miljökonsekvensbeskrivning, med kompletterande uppgifter senare under beredningen av målet och vid huvudförhandlingen, lämnar Sjevind AB en samrådsredogörelse, i vilken sägs bland annat.

De första kontakterna med enskilda särskilt berörda togs sommaren 2002. Per telefon och per brev kontaktades då de markägare på vars mark vindkraftverk kunde komma att placeras. Sammanlagt kontaktades knappt 20 markägare. Projektet presenterades därvid till sin placering och översiktligt till sin omfattning, och det inbjöds till ett möte. Vid mötet redovisades ytterligare bland annat med översiktligt kartmaterial, och eventuella frågor besvarades. Närvarande vid mötet var en representant för Sjevind och knappt 20 markägare. Något skriftligt material delades inte ut. Med delar av markägargruppen hölls ett ytterligare möte den 28 september 2002 i Aspeå bygdegård. Markägarna hade då erhållit utkast till arrendekontrakt. Kontrakt med samtliga fastighetsägare om arrende av mark för vindkraftverk och för vägar hade undertecknats den 28 november 2002.

Den 30 januari 2003 hölls ett inledande möte för tidigt samråd med bland andra länsstyrelsen och kommunen. Där och vid fortsatta underhandskontakter med länsstyrelsen diskuterades och övervägdes vilka enskilda som skulle anses vara särskilt berörda och därför omfattas av det tidiga samrådet. Närmaste byggnad i Nyland är belägen på ett avstånd av två kilometer. Närmaste byggnad i Aspeå respektive Ava finns på ett avstånd av tre kilometer. Först senare, under det utökade samrådet, framkom att två fritidsbyggnader finns närmare vindkraftsparken. Den ena av dessa är belägen vid Svartsjön på bergets sydöstra sluttning och den andra vid Tällvattnet i bergets nordvästra del.

I praxis har gränsen för att anses som särskilt berörd vid vindkraftsanläggningar varierat

men aldrig överstigit två km. På Gotland är gränsen bestämd till 600 m. Mot denna bakgrund bedömdes att byarna Ava och Aspeå låg på ett sådant avstånd att invånarna inte i egenskap av närboende skulle anses särskilt berörda. Bedömningen gjordes med utgångspunkt i de då planerade 35 vindkraftverken med mindre spridning i riktning mot Ava och Aspeå och med åtföljande mindre visuell påverkan, än senare tillståndssökta 40 vindkraftverk.

Byarna Nyland och Östra Nyland bedömdes utgöra ett gränsfall. Därför delades den 6 maj 2003 ut ett informationsblad till samtliga hushåll i byarna genom att en företrädare för Svevind körde omkring i byarna och letade rätt på brevlådorna. I bladet redovisas anläggningens omfattning och placering samt gavs mottagarna tillfälle att senast den 1 juni 2003 inkomma med positiva eller negativa synpunkter per brev eller telefon. Den enda respons detta gav var att tre personer i ett gemensamt brev till Svevind meddelade att de inte hade någon erinran mot projektet.

Vid de inledande kontakterna med länsstyrelsen under januari och februari 2003 övervägdes vilka övriga som skulle kunna anses särskilt berörda. På fråga från Svevind förklarade man från länsstyrelsens sida att såsom särskilt berörda kunde anses jakträttsinnehavare, vägrättsinnehavare och möjligen byalag i den mån jakträtten och vägarna m.m. var belägna i anslutning till den planerade vindkraftsparken.

Med anledning härav kontaktades företrädare för jaktlag, byalag och vägföreningar i Ava och Aspeå, dvs. byåldermän och ordförande. Kontakten skedde muntligen, varvid företrädarna inbjöds till ett möte i Ava den 11 mars 2003. Vid mötet deltog 14 personer. Information liksom svar på frågor lämnades muntligen av en företrädare för Svevind och nedtecknades av honom i minnesanteckningar. Vid mötet åtog sig samtliga deltagare att vidarebefordra informationen till respektive sammanslutnings medlemmar. I efterhand har det för Svevind framstått som uppenbart att arrangemanget fungerat i så måtto att informationen spritts.

Baserat på diskussionerna med länsstyrelsen vid det inledande mötet kontaktade Svevind – förutom de boende i Nyland och Östra Nyland samt företrädare för Aspeå och Ava byalag, för jaktlagen i Aspeå och Ava och för Ava vägförening – Vilhelmina norra sameby och Byrkije reinbeitesdistrikt. Tidigt samråd har även skett med Nordmalings kommun, Vattenfall, Banverket, Luftfartsverket, Örnsköldsviks kommun och

Länsstyrelsen i Västernorrlands län.

Den 24 april 2003 höll Aspeå byalag årsstämma, varvid den lämnade informationen vidarebefordrades av ordföranden.

Den 27 maj 2003 företogs en samrådsexkursion avseende påverkan på rennäringsenheten, varvid länsstyrelsens rennäringsenhet var representerad.

Under det tidiga samrådet var endast den väg aktuell för planeringen som på karta 2:5 på sidan 8 i miljökonsekvensbeskrivningen kallas "Väganslutning, huvudalternativ". Denna väg är samfärd i sin första del räknat från anslutningen med allmän väg, med Ava vägförening som väghållare. Aspeå vägförening är väghållare för en väg som på samma karta benämns "Alternativ väganslutning 4" och som först i ett senare skede, före det utökade samrådet, kom in i bilden.

I juni 2003 lämnades en redogörelse för det tidiga samrådet till länsstyrelsen, som därefter beslöt att den aktuella verksamheten kunde antas medföra en betydande miljöpåverkan. Utökat samråd genomfördes under perioden den 8 – 28 september 2003. Information om samrådet gick ut med en annons den 1 september i Västerbottens-Kuriren, Västerbottens Folkblad och Örnsköldsviks Allehanda samt med brev till de fastighetsägare som inte bor inom tidningarnas upptagningsområde och brev till kända organisationer och föreningar.

Under det tidiga samrådet lämnade länsstyrelsen synpunkter. Vattenfall, Nordmalings kommun, Alf Edlund, Gunnar Westin och Torsten Strömberg – alla tre boende i Nyland – Aspeå byamän, Ava byamän, vägföreningar och jaktlag i Aspeå och Ava samt Vilhelmina norra sameby och Byrkije reinbeitesdistrikt avgav som särskilt berörda också synpunkter. När tiden för det utökade samrådet gick ut hade sex yttranden kommit in till Svevind, nämligen från Emanuel Sandman m.fl., Aspeå, Försvarsmakten Norra Militär-distriktet, Telia Sonera, Länsstyrelsen i Västerbottens län, Stina Wedman och Sune Wiik, fastighetsägare i Aspeå, samt Vilhelmina norra sameby.

MOTSTÅENDE INTRESSEN

Länsstyrelsen i Västerbottens län

Länsstyrelsen riktar i sina synpunkter inte några invändningar mot det samråd som föregått ansökan.

Övriga myndigheter

Energimyndigheten och Boverket anför inte några särskilda synpunkter vad gäller samrådet. Naturvårdsverket, som endast yttrat sig i ett inledande skede av målets handläggning vid miljödomstolen – då fråga var om huruvida Svevinds ansökan behövde kompletteras – har rörande såväl det tidiga som det utökade samrådet påpekat att det inte framgår hur gruppen som deltagit valts ut och om alla närboende blivit inbjudna till det tidiga samrådet och att det också är oklart vilket material som fanns till hands att ta ställning till i det tidiga samrådet. Vidare anmärker verket att det inte framgår vilka som bjudits in att delta i det utökade samrådet, vilket material de fått sig tillsänt och hur lång tid de haft att lämna synpunkter. Verket anmärker slutligen i frågan om samråd att ett korrekt genomfört sådant är en förutsättning för att ansökan ska kunna behandlas. Till följd av Naturvårdsverkets kompletteringsönskemål infördes i miljökonsekvensbeskrivningen de uppgifter som redovisats i det föregående om hur Svevind lämnade information om det utökade samrådet.

Enskilda

Under målets beredning i miljödomstolen har ett stort antal enskilda personer hörts av skriftligen. Åtskilliga av dessa har haft synpunkter på hur samrådet genomförts.

Mårten Kenneman (aktbilaga 25) gör gällande att jaktlagen och byalagen aldrig har uttalat någon mening om projektet och att frågan inte har varit uppe till behandling vid något möte. Han menar att det tvärtom finns en tyst opinion mot projektet och tillägger att jaktlagens medlemmar inte ens har kallats till det tidiga samråd som refereras i miljökonsekvensbeskrivningen och att någon annonsering inte har förekommit.

Stina Wedman och Sune Wiik (aktbilaga 40) uppger att de på inget sätt har informerats om projektet av byalaget eller exploitören utan fick kännedom om det först i och med det utökade samrådet. De uppger vidare att de inte har fått någon kallelse till byastämman den 24 april 2003 och att det på dagordningen för stämman inte fanns någon punkt om vindkraftsprojektet utan att frågan togs upp under allmän information. Vad de känner till gick ingen offentlig kallelse ut till samtliga markägare i byarna i samband med mötet i Ava den 11 mars 2003, och inte heller var hela styrelsen för Aspeå byamän kallad. De tillhör både Aspeå byalag och vägförening, och deras mark ingår i Aspeå jaktvårdsområde.

Ruben Sandman (aktbilaga 68), som anger sig vara delägare i Aspeå fåbodar, framhåller att han är personligen engagerad i fåbodarna, både som representant för byn och genom att ha deltagit i kurser som guide. Han anför vidare att fåbodarna, som har anor från 1700-talets mitt, idag är ett mycket välbesökt turistmål, med 1 500 – 2 000 besökare per år samt att man med bidrag från Europeiska unionen på ca 70 000 kr och med ideella insatser har rustat upp anläggningen.

Markus Lindblom kräver (aktbilaga 69) tillsammans med ett stort antal personer att Svevind AB:s ansökan avvisas. De hävdar att något tidigt samråd inte har hållits enligt miljöbalken och att det även varit brister i det utökade samrådet. Vidare menar de att de mest berörda inte har informerats eller kallats till samrådsmöten och att de som varit närvarande inte har valts ut på ett acceptabelt sätt.

Ett antal personer, bland andra Robert Öhman och Ruben Sandman kräver också att ansökan avvisas (aktbilaga 86). De menar att Svevind borde ha beställt en aktuell fastighetsförteckning från Lantmäteriet över vilka som är delägare i Aspeå fåbodar och kallat dessa till tidigt samråd. Vidare uppger de att av 40 personer som äger fastigheter med del i fåbodarna har endast sju kallats till mötet i Ava. De kräver skriftlig dokumentation som visar när, var och hur sakägarna kontaktades för tidigt samråd och för utökat samråd, liksom vilka sakägare och berörda som kontaktades. De anser att merparten särskilt berörda aldrig kontaktades i det tidiga samrådet.

Också vid miljödomstolens huvudförhandling har ett antal enskilda uttryckt sitt missnöje med det samråd som Svevind beskriver i miljökonsekvensbeskrivningen. Mårten Kenneman berör i en skrift inlämnad vid huvudförhandlingen (aktbilaga 100) ytterligare frågan om samråd. Han pekar därvid särskilt på att han äger en fritidsbostad inom ca en km från den tänkta vindkraftparken och har sina jaktmarker inom området genom Ava jaktlag samt att han dessutom har en skogsbilväg som såvitt han har förstått kommer att nyttjas i projektet. Han betonar vidare att han inte har blivit kallad till någon form av samråd. Han uppger sig inte ha fått någon information av någon av dem som deltog i mötet den 11 mars 2003. I efterhand har han av fyra av mötesdeltagarna vid förfrågan fått beskedet att de inte hade fått något uppdrag att vidarebefordra någon information.

MILJÖDOMSTOLENS SKÄL

Den som avser att bedriva en verksamhet som kräver tillstånd enligt miljöbalken ska enligt 6 kap. 4 § i balken tidigt samråda med länsstyrelsen. Verksamhetsutövaren ska vidare samråda med enskilda som kan antas bli särskilt berörda och göra det i god tid och i behövlig omfattning. Samrådet ska äga rum innan ansökan görs och innan miljökonsekvensbeskrivning upprättas. Före samrådet ska länsstyrelsen och de enskilda få uppgifter om den planerade verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan.

Det är den som planerar en tillståndspliktig verksamhet eller åtgärd som bär ansvaret för att lämna uppgifterna rörande det som planeras till dem som ska omfattas av samrådet, liksom för att samrådet verkligen kommer till stånd. Denne svarar också för att välja ut de enskilda som i egenskap av särskilt berörda kommer att omfattas av samrådet. Det får vidare anses föreligga en skyldighet för verksamhetsutövaren att dokumentera hur samrådet genomförs och vad som därvid framkommer. En brist som består i att samråd inte genomförts på rätt sätt och i en omfattning som krävs kan i vissa fall avhjälpas i efterhand, sedan tillståndsansökningen lämnats in till miljööverdomstolen (se Miljööverdomstolens slutliga beslut den 22 maj 2002, SM 11). I andra fall föranleder bristen att ansökan avvisas, dvs. att målet avslutas utan att någon prövning i sak kommer till stånd (se Miljööverdomstolens dom den 18 september 2003 i mål M 84-03). Frågan om huruvida bristen kan avhjälpas i efterhand eller inte får enligt Miljööverdomstolens praxis avgöras mot bakgrund av omständigheterna i det enskilda fallet, framför allt verksamhetens art och omfattning samt de allmänna och enskilda intressen som berörs.

För bedömningen av vilka som i det individuella fallet bör räknas till dem som kan antas bli särskilt berörda lämnas ingen närmare vägledning i motiven till miljöbalken. Det anges endast (prop. 1997/98:45, del 2, s 57, jfr även del 1, s 283) att med enskilda som kan antas bli särskilt berörda avses framför allt närboende och andra som särskilt kommer att bli berörda och att dessa i många fall också kommer att vara sakägare. Några vägledande rättsfall torde ännu inte finnas rörande denna fråga, när det gäller etablering av gruppstationer för vindkraft.

Begreppet sakägare har inte heller definierats närmare i miljöbalken eller dess förarbeten. Vad gäller vindkraft föreligger några avgöranden av Miljööverdomstolen (se t.ex. dom den 3 juni 2003 i mål M 6615-01 och beslut den 30 juni 2005 i mål M 8141-04). Av det nyss redovisade torde emellertid följa att begreppen särskilt berörda och sakägare inte är helt sammanfallande.

Vid de inledande kontakter som Svevind hade i januari 2003 med länsstyrelsen angående tidigt samråd togs bland annat upp frågan om vilka enskilda som borde betraktas som särskilt berörda, och länsstyrelsen gav vissa råd i frågan, något som föranlett invändningar från enskilda som yttrat sig till miljödomstolen. Det ligger emellertid inte något anmärkningsvärt i att en verksamhetsutövare för en diskussion med länsstyrelsen i en sådan fråga; tvärtom framhålls i Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2001:9) om miljökonsekvensbeskrivningar att länsstyrelsen under det tidiga samrådet kan upplysa verksamhetsutövaren om länsstyrelsens syn på hur det tidiga samrådet med de enskilda lämpligen bör genomföras. Det måste dock hållas fast vid att det alltid är verksamhetsutövaren som ansvarar för att samråd hålls med en tillräckligt vid krets.

Svevind har inte kunnat redovisa något närmare om egna överväganden eller några kriterier för sitt urval inför det tidiga samrådet av de enskilda som kunde antas bli särskilt berörda. Visserligen hänvisar bolaget till en praxis i fråga om vindkraftsanläggningar enligt vilken gränsen för dem som ska antas bli särskilt berörda går vid två kilometer, utom på Gotland där den anges gå vid 600 m, och uppger att man mot den bakgrunden bedömde att boende i Aspeå och Ava inte i egenskap av närboende skulle anses som särskilt berörda. Å andra sidan har Svevind vid huvudförhandlingen som förklaring till att man vände sig till byalagen i Aspeå och Ava angett att man inte fattade något eget beslut i frågan utan endast på inrådan av länsstyrelsen vände sig till företrädare för de ifrågavarande byalagen och jaktlagen samt Ava vägförening, i tron att man därmed uppfyllde sin skyldighet till tidigt samråd; bolaget gjorde således inte någon specifik bestämning av vilka personer som var särskilt berörda, utan man ansåg sig genom den nämnda hänvändelsen nå dem som i sin egenskap av särskilt berörda skulle nås, nämligen medlemmarna i respektive organisation. Man bedömde att byalagen berördes direkt genom att vindkraftsparken var tänkt att anläggas i närheten av deras byar. Ett syfte var också att få information om sådant som kanske skulle vara svårt att få fram på annat sätt. Vad beträffar jaktlagen ansåg Svevind dem direkt berörda genom den jakt som de bedriver i området. Vägföreningen ansågs komma att bli berörd genom att det skulle komma att ske en hel del transporter. Vilka personer som kontaktades i de olika sammanslutningarna har bolaget inte kunnat redovisa.

Ägarna av fastigheter till vilka hör mark uppe på Gabrielsberget, såväl inom den tilltänkta vindkraftsparken som i dess närhet, måste anses höra till dem som kan antas bli särskilt berörda av Svevinds planer, och detta gäller oavsett om bolaget har för avsikt att resa något vindkraftverk på den individuella fastighetens mark eller inte. Bolaget har enligt egna

uppgifter emellertid endast haft tidigt samråd med dem som äger fastigheter på vars mark vindkraftverk avses bli placerade och således inte med övriga ägare av fastigheter med mark uppe på berget.

Vidare måste de som innehar jakträtt på berget anses som särskilt berörda och likaså de som äger del i sådana vägar som kan komma att användas för vindkraftsverksamheten.

Formuleringen ”samråda med enskilda som kan antas bli särskilt berörda” måste uppfattas så, att däri ligger ett krav på att den som är skyldig att hålla ett tidigt samråd vänder sig direkt till dem som samrådet är tänkt att avse. För ett korrekt genomförande av samrådet krävs således att verksamhetsutövaren riktar sin inbjudan direkt till såväl fastighetsägare som sådana innehavare av till exempel jakträtt och vägrätt som via dessa rättigheter berörs särskilt av den verksamhet eller de åtgärder som planeras; det räcker inte att inbjudan framförs till byalag, vägföreningar eller andra sammanslutningar där personerna är medlemmar eller ingår. Med Sjevinds ståndpunkt, att inte i detalj ta ställning till vilka som kunde antas bli särskilt berörda av dem som hörde till respektive organisation, får anses följa att en sådan inbjudan hade fått riktas till samtliga av dem som ingick i sammanslutningen. Vad särskilt angår jaktlagen, torde såvitt bekant dessa för övrigt inte vara juridiska personer utan endast grupperingar av människor som samverkar i syfte att bedriva jakt. Det blir därmed för jaktlagens vidkommande än tydligare att det inte kan vara tillräckligt att bjuda in någon ledare eller företrädare eller dylikt till tidigt samråd.

Som nyss nämnts är det verksamhetsutövaren som svarar för att de uppgifter som ska lämnas ut före ett tidigt samråd tillhandahålls dem som avses ingå i samrådet. För att samrådet ska fylla sin funktion väl bör dessutom dessa uppgifter lämnas någon tid innan det egentliga samrådet sker.

Sjevind har inte i något fall (utom såvitt gäller byarna Nyland och Östra Nyland, till vilka domstolen strax återkommer) kunnat visa att någon information överhuvudtaget skickats ut i förväg till enskilda som man avsåg att samråda med. Att anlita vissa personer inom kretsen särskilt berörda för att å verksamhetsutövarens vägnar överbringa information till övriga inom samma krets kan inte i något sammanhang anses vara ett godtagbart tillvägagångssätt för samråd enligt miljöbalken. Sjevinds ställningstagande i bolagets svar på synpunkter på ansökan (aktbilaga 56), att det inte är bolagets ansvar att bemöta ett påstående om att två fastighetsägare inte informerats av byalaget, är således inte förenligt med miljöbalkens intentioner med avseende på genomförande av tidigt samråd.

Det meddelande som delades ut till invånare i byarna Nyland och Östra Nyland upptar en sida i pappersformatet A4. På mindre än en fjärdedel av sidan lämnas en kortfattad information om Sjevinds planer. Det anges inte att det är fråga om en inbjudan till samråd enligt miljöbalken. Däremot lämnas mottagarna möjlighet att skicka synpunkter till Sjevind, liksom att vid behov få ytterligare information genom att vända sig till bolaget. På sidan finns också en enklare karta som visar det tilltänkta verksamhetsområdets utbredning och ett stycke text som redovisar fördelarna med vindkraft. Det finns således inga närmare uppgifter om verksamhetens omfattning och utformning och inga alls om dess förutsedda miljöpåverkan.

Vad särskilt gäller Aspeå vägförening, som enligt Sjevinds uppgifter förvaltar vägar som aktualiserades först i tiden mellan de åtgärder som redovisats som det tidiga samrådet och det utökade samrådet, borde ägarna av de fastigheter som ägde del i de ifrågakvarande vägarna ha bjudits in till tidigt samråd när dessa vägar blev berörda av den planering som förelåg.

Sjevind gör gällande i målet att bolaget, genom de inledande kontakterna med dem som man senare träffade avtal med om markupplåtelse för vindkraftverk, genomförde tidigt samråd med dessa samtidigt som man förhandlade sig fram till de upplåtelser som senare kom till stånd. Enligt Sjevinds egna uppgifter lämnades emellertid inget skriftligt material ut i samband med de första kontakterna. Vad som senare överlämnades till denna grupp var utkast till arrendekontrakt. Fråga synes således inte i något skede av överläggningarna ha varit om ett sådant överlämnande i förväg av uppgifter om den planerade verksamhetens lokalisering, omfattning och utformning samt dess förutsedda miljöpåverkan som utgör ett led i ett tidigt samråd.

Till det nu redovisade kommer dessutom att det som förekom i samband med samrådet inte såvitt visats i målet dokumenterades i tillräcklig omfattning.

Det av Sjevind genomförda tidiga samrådet är således behäftat med brister i väsentliga hänseenden.

En brist är också underlåtenheten att samråda med ägarna av de båda fritidshus som finns vid Svartsjön respektive Tällvattnet. Denna brist sedd för sig hade dock sannolikt inte varit av sådant slag att den inte borde ha kunnat åtgärdas även sedan ansökan om tillstånd hade gjorts hos miljödomstolen. Å andra sidan hade förmodligen möjligheterna att undgå misstaget förbättrats väsentligt om ett tidigt samråd av tillräcklig omfattning och i föreskrivna former hade ägt rum med enskilda i övrigt.

Frågan blir då om det är möjligt att i efterhand avhjälpa de sammantagna bristerna i samrådet på ett sådant sätt att Sjevinds ansökan ändå kan prövas i målet.

Den planerade gruppstationen på Gabrielsberget har ett omfång som enligt uppgift innebär att den idag skulle utgöra Sveriges största landbaserade vindkraftanläggning. Dessutom har de enskilda verken en i dessa sammanhang ansevärd höjd. Anläggningen skulle därför, oavsett att den inte lokaliseras i omedelbar närhet till bebyggelse, utgöra ett dominerande inslag. Dess karaktär och storlek är således sådana att det måste krävas av verksamhetsutövaren att det tidiga samrådet genomförs på ett omsorgsfullt sätt. Med hänsyn till framför allt den påverkan på landskapsbilden som anläggningen medför men även andra inverkanfaktorer måste det ifrågasättas om eventuell tidigare praxis rörande vilka som ingår i samrådsområdet i fråga om vindkraft ger någon säker vägledning. Särskild uppmärksamhet behöver uppenbarligen ägnas sådant som avgränsningen av samrådsområdet, innehållet i den information som lämnas och möjligheten för särskilt berörda att ge sina synpunkter till känna. Det är också av väsentlig vikt att det utförligt dokumenteras hur samrådet genomförs, vilka synpunkter som kommer fram osv. På grund av det anförda, och då samråden ska vara en integrerad del av arbetet med att upprätta en miljökonsekvensbeskrivning, är det inte möjligt att avhjälpa bristen genom att genomföra samråden i efterhand. Det kan följaktligen i detta fall inte komma i fråga att förelägga sökanden att komplettera sin ansökan såvitt gäller det tidiga samrådet, utan ansökan bör avvisas, varvid någon prövning i sak av den således inte kommer att göras i detta mål.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga

Överklagande ställt till Miljööverdomstolen ges in till Umeå tingsrätt, miljödomstolen, senast den 30 september 2005.

Ingemar Celander

Erik Marell

I detta avgörande, som är enhälligt, har deltagit rådmannen Ingemar Celander, ordförande, och miljørådet Erik Marell samt ledamöterna Per-Erik Granlund och Christer Persson.